

VOEDING & BEWEGEN, TOPSPORT & SPORT

"Food for Action"

Op basis van document Stafcommissie Voeding, Sport en Bewegen (VSB) 25-10-2016

Ede, maart 2017

1. INLEIDING

Voeding & bewegen, topsport & sport zijn speerpunten van Ziekenhuis Gelderse Vallei in Ede. Het ziekenhuis onderscheidt zich als Voedingsziekenhuis door zich te richten op het verbeteren van het herstel van haar patiënten door te sturen op optimale voeding tijdens de opname in het ziekenhuis, tijdens de poliklinische begeleiding en in de ketenzorg. Voorts zet zij sterk in op preventie van ziekte en achteruitgang bij chronische aandoeningen. In de huidige medische zorg is er weinig focus op preventie, terwijl in de maatschappelijke ontwikkelingen er juist veel aandacht is voor gezonde voeding. Overgewicht, inactiviteit en vergrijzing leiden tot een hogere zorgvraag. De groeiende zorgkosten zijn mede het gevolg van de toename van het aantal mensen met één of meer chronische ziekten. Ziekten die deels het gevolg zijn van een ongezonde leefstijl. In toenemende mate vragen zorggebruikers om betrouwbaar leefstijladvies op maat om hun gezondheid te bevorderen. Om hier als medisch specialist adequaat op in te spelen en daarmee medicijngebruik, ziektelast en zorgdruk te verminderen, is implementatie van (nieuwe) kennis en technologie noodzakelijk. Samenwerking met en ondersteuning door zorgverzekeraar, ziekenhuis, bedrijfsleven en overheid is hierbij een vereiste. Zo kunnen effectieve concepten nationaal en internationaal impact hebben.

Topsportgeneeskunde is ook een onderscheidende expertise van Ziekenhuis Gelderse Vallei. Topsporters worden gezien als rolmodel, stimuleren de breedtesport en mensen om te beginnen met sporten. Sport bevordert gezondheid, draagt bij aan persoonlijke ontwikkeling en sociale cohesie in de maatschappij. In nauwe samenwerking met regionale partners die (inter)nationaal toonaangevend zijn in voeding en sport geeft Ziekenhuis Gelderse Vallei vorm en inhoud aan Voeding & Beweging en Topsport & Sport. De kennis die hierbij wordt opgedaan wordt gebruikt in de zorg voor patiënten voor actief herstel en bevorderen van gezondheid.

De medisch specialisten van Ziekenhuis Gelderse Vallei streven naar integratie van effectieve voedings- en beweeginterventies in de dagelijkse behandeling van patiënten, zowel intramuraal als in de transmurale zorg. Parallel hieraan streven de medisch specialisten naar excellente sportmedische zorg voor topsporters en sporters. Deze ambities passen binnen de gewenste cultuuromslag van ziekte en zorg naar gezondheid en gedrag, van zowel zorgvrager als zorgaanbieder als overheid.

2. VOEDING & BEWEGEN en TOPSPORT & SPORT IN DE MEDISCHE ZORG

De medische staf stimuleert en implementeert integratie van voeding en bewegen in de zorg, door onder andere het formuleren van voedings- en beweeginterventies voor alle patiënten, zowel klinisch als poliklinisch en transmuraal. Het betreft algemene adviezen en interventies toegespitst op specifieke ziektebeelden. In de samenwerking met Wageningen University & Research, topuniversiteit op gebied van voeding en gezondheid, worden inzichten toepasbaar gemaakt in de zorg, resultaten hiervan geevalueerd, nieuwe kennis ontwikkeld en worden inzichten gepubliceerd en breed uitgedragen.

Structurele samenwerking met Wageningen University via Alliantie Voeding in de Zorg

De samenwerking van Ziekenhuis Gelderse Vallei met Wageningen University & Research, gestart in 2007, krijgt vorm en inhoud via de Stichting Alliantie Voeding in de Zorg. Zorgprofessionals in het ziekenhuis passen met wetenschappers kennis uit voedingsonderzoek toe en evalueren dit in de (transmurale) patiëntenzorg. Er wordt onderzoek gedaan naar de interacties tussen voeding, bewegen, ziekte, herstel gezondheidswinst. De Alliantie Voeding initieert en realiseert multidisciplinaire projecten en verspreidt kennis en om te komen tot effectieve implementatie van preventie in de zorg. De Alliantie Voeding versnelt het aanhaken van marktpartijen en relaties met stakeholders om onderwerpen te agenderen en inzichten (inter)nationaal te delen. Prof. dr. B. Witteman, MDL-arts in Ziekenhuis Gelderse Vallei, is benoemd als buitengewoon hoogleraar 'Voeding en darmgezondheid in transmurale zorg' aan Wageningen University & Research en vormt een belangrijke verbinding op wetenschappelijk gebied.

De samenwerking van Ziekenhuis Gelderse Vallei met Wageningen University & Research heeft geleid tot vele onderzoeks- en innovatieprojecten en draagt bij aan kennis en wetenschappelijk onderbouwde, innovatieve concepten op het gebied van voeding en bewegen. Er zijn onderzoeksresultaten verworven en toegepast bij ondermeer kindergeneeskunde: behandeling van overgewicht AanTafel® en ouderen-geneeskunde (preventie en aanpak van ondervoeding). Het ziekenhuis wordt door het Ministerie van VWS erkend als koploper in voeding en heeft naam gemaakt als Voedingsziekenhuis met het maaltijdsysteem At Your Request® (Sodexo) en de implementatie van innovatieve concepten op het snijvlak van (klinische) zorg en voedingswetenschap zoals NutriProfiel®, Reuk en Smaakcentrum®. De afdeling fysiotherapie is actief in onderzoek en er is internationale erkenning voor het onderzoek en de voedingsstrategie op de intensive care van het ziekenhuis.

Topsport en sport in Ziekenhuis Gelderse Vallei

Ziekenhuis Gelderse Vallei biedt de enige vakgroep Topsportgeneeskunde binnen een ziekenhuis in Nederland met uitsluitend topsporters en talenten, zowel nationaal als internationaal. De vakgroep is onderdeel van medische staf CTO-Papendal (Centrum voor Topsport en Onderwijs). Ook is in Ziekenhuis Gelderse Vallei het Radiologisch Centrum Topsport (RCT) gevestigd. In het ziekenhuis is een-dag-beleid voor topsporters en directe consultatie met medisch specialisten. Er is gezamenlijk sportsprekure orthopedie, sportgeneeskunde en topsport-geneeskunde.

Topsport houdt zich bezig met presteren op de grenzen van de individuele mogelijkheden ofwel “grensbelasting”. Inzicht in dit proces draagt bij aan kennis en begrip hoe te handelen bij grensbelasting, bij voorbeeld ten aanzien van de gezondheid- en voedingsstatus. Grensprocessen treden op bij gezonde topsporters, en ook bij (ernstig) zieke patiënten. Via het Eat2Move-programma is er samenwerking met Wageningen University & Research, NOC*NSF, Sportcentrum Papendal en de Hogeschool Arnhem en Nijmegen en vindt onderzoek en innovatie plaats naar het belang van voeding voor prestatie en herstel.

Ziekenhuis Gelderse Vallei en de ketenzorg

Ziekenhuis Gelderse Vallei stimuleert het toepassen van nieuwe inzichten en concepten op het gebied van gezonde voeding en bewegen. De ketenzorgpartners (huisarts, praktijkondersteuner, paramedicus, e.d.) zijn belangrijk in het stimuleren en behouden van dit gezonde gedrag. Het ziekenhuis gaat met de ketenzorgpartners na hoe deze rol het beste kan worden vormgegeven. Ziekenhuis Gelderse Vallei zet haar kennis en expertise in voor zowel de reguliere patiëntenzorg als ook voor sporters en mensen die meer willen gaan bewegen zonder een verwijzing van de huisarts. Voor hen is er ondermeer preventief sportmedisch onderzoek, inspannings-diagnostiek en bloedonderzoek met voedingsadvies op maat (NutriProfiel®).

3. ACTIELIJNEN

Om te komen tot realisatie van de visie van de medische staf zullen 7 actielijnen met ambities voor 2020 worden uitgewerkt.

A. Patiëntenzorg – opname

Bij elke patiënt, waar mogelijk, is de voedingstoestand en mate van bewegen bekend en een onderdeel in het medisch dossier. Deze patiënten krijgen advies op maat en –indien nodig– worden gerichte acties met diëtetiek en fysiotherapie ingezet. De medisch specialist wordt actief geïnformeerd als patiënten niet optimaal eten en bewegen. In ontslagbrieven en bij controles is aandacht voor de voedingstoestand en het beweeggedrag in relatie tot herstel / leven met een chronische ziekte.

B. Patiëntenzorg - poliklinische en transmuraal

Op de polikliniek krijgen patiënten, waar nodig, een voedings- en beweegadvies mee en er is een actief beleid bij risico op ondervoeding, obesitas en inactiviteit. In zorgpaden is voeding en bewegen een vanzelfsprekend onderdeel, er is gerichte verwijzing naar professionals voor verdere begeleiding in voeding op maat en fysieke activiteit.

C. Wetenschappelijk onderzoek

Elke vakgroep beschikt over een basisniveau van kennis over voeding en bewegen in het algemeen en in relatie tot relevante ziektebeelden. Via de Alliantie Voeding met Wageningen University & Research worden nieuwe inzichten toegepast en geëvalueerd in de transmurale patientenzorg. Het onderzoek richt zich op grote zorgdoelgroepen van een perifere ziekenhuis en de ernstig zieke mensen die zijn opgenomen in het ziekenhuis.

D. Faciliteiten en infrastructuur

In het ziekenhuis is informatie over een gezonde leefstijl voor patiënten, bezoekers en medewerkers. De fysieke omgeving nodigt uit tot bewegen en er zijn aantrekkelijke ruimten om met elkaar te eten en waar de gezonde keus de makkelijke keus is. Het ziekenhuis faciliteert wetenschappelijk onderzoek door een goede faciliteiten en adequaat personeel. Daarnaast biedt Wageningen University & Research toegang tot onderzoeksapparatuur, seminars en expertise over methodologie en technieken van onderzoek naar voeding, bewegen en gezondheid.

E. Deskundigheidbevordering

Er is een breed aanbod van scholing aan alle medewerkers van Ziekenhuis Gelderse Vallei over voeding en bewegen en toegespitst op functies. Op interne en externe wetenschappelijke bijeenkomsten worden resultaten van onderzoek naar de interactie tussen voeding, bewegen, ziekte en herstel gedeeld en wordt nieuw onderzoek gestimuleerd.

F. Attitude en bedrijfscultuur

Er is breed commitment ten aanzien van voeding en bewegen en implementatie in alle vormen van zorg en in het faciliteren van onderzoeks- en innovatieprojecten. Het belang van een gezonde leefstijl, met goede voeding en beweging, voor herstel en (secundaire) preventie wordt actief uitgedragen.

G. Communicatie

Via internet, intranet en social media wordt gecommuniceerd over de activiteiten in het kader van Voeding & Bewegen en Topsport & Sport. Innovatieve tools, apps en e-Health, worden ingezet om voeding, bewegen en sport te ondersteunen in de zorg. Er worden, bijvoorbeeld via de Alliantie Voeding in de Zorg, congressen en seminars georganiseerd.

De stafcommissie Voeding, Sport en Bewegen (VSB) is ingesteld door de Vereniging Medische Staf. Deze commissie:

- 1. informeert de medische staf ten aanzien van de integratie van de speerpunten in de patientenzorg op basis van resultaten van wetenschappelijk onderzoek, 'evidence based medicine';*
- 2. stimuleert de medisch specialisten tot het verrichten van hieraan gerelateerd wetenschappelijk onderzoek;*
- 3. bespreekt bijdragen van de vakgroepen aan de speerpunten van Ziekenhuis Gelderse Vallei.*

Via de Alliantie Voeding in de Zorg wordt samengewerkt met Wageningen University & Research.

Contact bureau medische staf: GugtenS@zgv.nl

Contact Alliantie Voeding in de Zorg: MenkveldM@zgv.nl, of ga naar www.alliantievoeding.nl